

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2011)

2ο Πανελλήνιο Συνέδριο: «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»

Τηλεκπαίδευση Εκπαιδευτικών από τα Γραφεία
Αγωγής Υγείας Α΄ & Β΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών

Ν. Ευσταθίου, Ν. Ορφανοπούλου, Π. Τσολάκος

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ευσταθίου Ν., Ορφανοπούλου Ν., & Τσολάκος Π. (2023). Τηλεκπαίδευση Εκπαιδευτικών από τα Γραφεία Αγωγής Υγείας Α΄ & Β΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 1075–1078. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/4909>

Τηλεκπαίδευση Εκπαιδευτικών από τα Γραφεία Αγωγής Υγείας Α΄ & Β΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών

Ν. Ευσταθίου¹, Ν. Ορφανοπούλου², Π. Τσολάκος³

¹ Υπεύθυνος Α.Υ. Α΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο,
efstathiounikos@gmail.com

² Υπεύθυνη Α.Υ. Β΄ Δ/σης Π.Ε., Α.Π.Κ.Υ., orfanopoulou@gmail.com

³ Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, Μ.Δ.Δ.Ε, anastmeli@yahoo.gr

Περίληψη

Οι ΤΠΕ, το Web 2.0 και η τηλεκπαίδευση μας ωθούν να αναθεωρήσουμε το παραδοσιακό μοντέλο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και επικοινωνίας μαζί τους. Οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας της Α΄ και Β΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών σχεδίασαν μια πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών που εκπονούν το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας (Α.Υ.) «Ηλιοπροστασία – πρόληψη από τον καρκίνο του δέρματος». Αφορά στην ενημέρωσή τους, την ενίσχυσή τους με υλικό και λογισμικό ΕΛ/ΛΑΚ και την επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών – τάξεων – Υπευθύνων Αγωγής Υγείας. Χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Moodle μέσω της Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.).

Λέξεις κλειδιά: ΤΠΕ, Moodle, τηλεκπαίδευση.

1. Εισαγωγή

Το Διαδίκτυο έχει ήδη κυριαρχήσει στην καθημερινή μας αναζήτηση πληροφορίας και στην επικοινωνία. Μάλιστα, στις μέρες μας το Web 2.0, το Διαδίκτυο 2^{ης} γενιάς, ικανοποιεί πλήρως την ανάγκη ο χρήστης να έχει ενεργό ρόλο συμμετέχοντας στη δημιουργία της γνώσης (O'Reilly, 2005). Ολοένα και περισσότεροι, μεταξύ αυτών εκπαιδευτικοί και μαθητές, χρησιμοποιούν εφαρμογές του Web 2.0, όπως ιστολόγια, Wiki, κοινωνική δικτύωση, συνεργατικά φύλλα, Google maps κ.ά., με διάθεση για δημιουργία με συνεργασία και διαδραστικότητα. Ο χρήστης δεν είναι πλέον μόνο δέκτης πληροφοριών, αλλά έχει αποκτήσει τη δυνατότητα έκφρασης και παρέμβασης, ώστε να αλληλεπιδρά με άλλους χρήστες. Ο χρήστης λοιπόν γίνεται ταυτόχρονα παραγωγός και καταναλωτής. Η εξέλιξη αυτή δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να συμπληρώσει τα παλιά δασκαλοκεντρικά παιδαγωγικά μοντέλα με νέα μαθητοκεντρικά.

Ένα τέτοιο μοντέλο είναι η εξ αποστάσεως μάθηση και εκπαίδευση ή αλλιώς Τηλεκπαίδευση (e-learning). Είναι γενικά αποδεκτό πως, λόγω των κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων, που δρουν ανασταλτικά στην ευρεία και σύγχρονη εκπαίδευση, είναι απαραίτητη η προσφορά εκπαιδευτικών ευκαιριών από απόσταση με την ασύγχρονη τηλεκπαίδευση (Race, 1999). Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί

ηλεκτρονικές κοινότητες μάθησης (Duderstadt, 1998) και δίκτυα συνεργασίας (Day, 2003) με σκοπό την ευρεία διάχυση της γνώσης, ώστε αυτή να καταστεί άμεσα προσπελάσιμη (Gros, 2002). Χρησιμοποιεί την Τηλεκπαίδευση ως «παραγωγός» για να δημιουργήσει μαθήματα, που θα χειριστεί ο μαθητής, και ως «καταναλωτής» για την επιμόρφωσή του. Σε αυτό το πλαίσιο ο e-εκπαιδευόμενος με αυτορρύθμιση συμμετέχει ενεργά σύμφωνα με τα ιδιαίτερα ατομικά του χαρακτηριστικά και το μαθησιακό του στυλ (Papastergiou, 2006).

Το Υπ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. θεωρεί σημαντικό το μοντέλο της Τηλεκπαίδευσης, γι' αυτό το παρέχει στους εκπαιδευτικούς μέσω του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.). Το Π.Σ.Δ. διαθέτει δωρεάν ένα από τα πιο γνωστά συστήματα τηλεκπαίδευσης, το Moodle, που είναι ένα ελεύθερο λογισμικό ανοιχτού κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ). Μοναδικές προϋποθέσεις είναι ο εκπαιδευτικός να εγγραφεί ως μέλος στο Π.Σ.Δ. και να αιτηθεί την άδεια δημιουργίας μαθήματος στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης.

2. Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση

Ο όρος ασύγχρονη τηλεκπαίδευση αναφέρεται στην ανταλλαγή μάθησης ανάμεσα στον εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο δίχως χρονικούς και τοπικούς περιορισμούς. Παρουσιάζει τα παρακάτω πλεονεκτήματα (Robertson, Good & Pain, 1998):

Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να μελετήσει και να χρησιμοποιήσει το περιεχόμενο σύμφωνα με το πρόγραμμά του, στο χρόνο, τον τόπο, με τη σειρά που επιθυμεί σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Παρέχει στον εκπαιδευόμενο ευελιξία και άνεση στη διαχείριση του περιεχομένου. Ο εκπαιδευόμενος αποκτά ενεργό και δημιουργικό ρόλο. Ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο στη συμμετοχή στη διαδικασία μάθησης. Βοηθά στην επικοινωνία είτε μεταξύ των εκπαιδευομένων είτε του εκπαιδευτή με τον εκπαιδευόμενο. Δημιουργεί ευνοϊκό κλίμα για ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες. Προωθεί τη διάδραση και την αλληλεπίδραση. Η ίδια η τεχνολογία είναι ένα ελκυστικό εργαλείο που καθιστά τη μάθηση πιο ευχάριστη με τα μέσα που χρησιμοποιεί. Επιπλέον αυξάνει τις δεξιότητές και την αυτοπεποίθηση των εκπαιδευομένων ενθαρρύνοντάς τους στη χρήση του Η/Υ. Επιτρέπει την οργάνωση διάφορων μορφών αρχείων και την ενσωμάτωσή τους στο περιεχόμενο μάθησης. Οι ποικίλες εφαρμογές που την απαρτίζουν υποστηρίζουν διάφορες μορφές μάθησης, οι οποίες συνδυάζονται ακόμη περισσότερο με την πρακτική εξάσκηση, με αποτέλεσμα η διαδικασία μάθησης γίνεται πιο αποτελεσματική. Με τη δυνατότητα να παρέχει γραπτές ή και εικονικές οδηγίες, οι οποίες μπορούν να επαναληφθούν, το περιεχόμενο μάθησης στην ασύγχρονη τηλεκπαίδευση γίνεται σαφές περιορίζοντας τις παρερμηνείες και τις αστοχίες.

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου εγχειρήματος βασιστήκαμε στα παρακάτω δεδομένα:

Οι ενήλικοι ως εκπαιδευόμενοι επιζητούν να είναι ενεργητικοί στη διαδικασία απόκτησης δεξιοτήτων υπό την επίδραση των εσωτερικών και εξωτερικών τους κινήτρων προκειμένου να αισθάνονται αυτοέλεγχο και ανεξάρτητοι αξιοποιώντας τις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες τους (Ference & Vockell, 1994). Είναι ανάγκη ο

εκπαιδευτικός να ακολουθεί τα τεχνολογικά δεδομένα και να προσαρμόζεται στις ανάγκες του 21ου αιώνα. Υπάρχουν δυσκολίες στη συχνή φυσική συνάντηση εκπαιδευτικών από διαφορετικές περιοχές του λεκανοπεδίου της Αθήνας, όπως τίθενται από το χρόνο, το κυκλοφοριακό πρόβλημα και το ήδη φορτωμένο επαγγελματικό, οικογενειακό πρόγραμμά τους. Οι ίδιες δυσκολίες ισχύουν και για την τακτική συνάντηση των Υπευθύνων Αγωγής Υγείας με τους εκπαιδευτικούς στα σχολεία των 2 Διευθύνσεων Π.Ε. Έχει διαπιστωθεί η ανάγκη ενίσχυσης των εκπαιδευτικών με θεωρητικό και εκπαιδευτικό υλικό υποστήριξης των προγραμμάτων Α.Υ.. Παρατηρείται έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και τάξεων που εκπονούν προγράμματα Α.Υ. ίδιας θεματολογίας. Η ίδια έλλειψη παρατηρήθηκε και για την ανταλλαγή υλικού, ιδεών, προτάσεων και εμπειριών των εκπαιδευτικών και για την παρουσίαση του παραγόμενου υλικού κατά την εκπόνηση των προγραμμάτων. Αυξάνεται ο αριθμός των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούν τις Νέες Τεχνολογίες στο σπίτι και στην τάξη για τις ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

3. Η εφαρμογή

Σύμφωνα με το παραπάνω πλαίσιο δημιουργήθηκε μια πλατφόρμα επιμόρφωσης, υποστήριξης και επικοινωνίας με αφορμή ένα πρόγραμμα Αγωγής Υγείας με θέμα «Ηλιοπροστασία – πρόληψη από τον καρκίνο του δέρματος». Σκοπός της είναι : α) η ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε θέματα μεθοδολογικής προσέγγισης της Αγωγής Υγείας στην τάξη, διάρθρωσης και περιεχομένου ενός προγράμματος Α.Υ. στο πλαίσιο της διαθεματικότητας και διεπιστημονικότητας, β) η υποστήριξή τους με εκπαιδευτικό υλικό (άρθρα, video, αρχεία ήχου, ασκήσεις με το λογισμικό Hot Potatoes, χρήσιμες ιστοσελίδες, παρουσιάσεις κ.ά.) και λογισμικό ΕΛ/ΛΑΚ με οδηγίες χρήσης προκειμένου να τα αξιοποιήσουν στην τάξη, γ) ο εμπλουτισμός της επεξεργασίας του προγράμματος Α.Υ. στην τάξη με υλικό που προωθεί τη βιωματική διδασκαλία και την ενεργοποίηση των μαθητών/τριών μέσω του Moodle και του Web 2.0, δ) η επικοινωνία μεταξύ των τάξεων που εκπονούν το παραπάνω πρόγραμμα Α.Υ., των εκπαιδευτικών μεταξύ τους και με τους Υπεύθυνους Α.Υ. της Α΄ και Β΄ Δ/σης Π.Ε. Αθηνών, ε) οι εκπαιδευτικοί να «ανεβάζουν» ενημερωτικό υλικό, διδακτικές πρακτικές που εφάρμοσαν στην τάξη και τις εργασίες των μαθητών/τριών τους και να ανταλλάσσουν απόψεις και προβληματισμούς μέσω των ομάδων συζήτησης,

Χρησιμοποιήσαμε το σύστημα διαχείρισης μάθησης Moodle όπως προσφέρεται από το Π.Σ.Δ. (<http://e-learning.sch.gr/course/view.php?id=296>). Οι εκπαιδευτικοί: Πλοηγούνται στο περιβάλλον του Moodle και στις ενότητες του προγράμματος Α.Υ. «Ηλιοπροστασία – πρόληψη από τον καρκίνο του δέρματος» : Γνωρίζω τον ήλιο - Ήλιος : φίλος ή εχθρός - Ο ήλιος μέσα από τις τέχνες - Ο ήλιος στη λογοτεχνία - Παίζοντας με τον ήλιο - Ενημερωτικό υλικό (Θεωρίες μάθησης, στρατηγικές και τεχνικές διδασκαλίας) - Λογισμικό ΕΛ/ΛΑΚ - Βιβλιογραφία - Νέο Υλικό (Οι εκπαιδευτικοί αναρτούν ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό) –Τα σχολεία προβάλλουν τη δουλειά τους. Χρησιμοποιούν τα βασικά εργαλεία επικοινωνίας του

Moodle: το Δωμάτιο Συζήτησης (Chat), την ομάδα συζήτησης (φόρουμ) και τα μηνύματα. Αναρτούν στο λεξικό τις έννοιες που σχετίζονται με το θέμα του προγράμματος.

4. Προβληματισμοί – Συμπεράσματα

Οι ΤΠΕ, το Web 2.0 και η ασύγχρονη τηλεκαίτευση αποτελούν σήμερα σημαντικά εργαλεία στην υπηρεσία των εκπαιδευτικών. Με τη συγκεκριμένη πλατφόρμα επιχειρούμε να τους βοηθήσουμε να εμπλουτίσουν τη διδασκαλία τους με αυτά τα εργαλεία, να διευκολύνουμε την επικοινωνία των εκπ/κών και των τάξεών τους συμβάλλοντας στο σπάσιμο της απομόνωσής τους. Υπάρχουν όμως αρκετά εμπόδια. Σε πολλά δημοτικά σχολεία δεν υπάρχουν είτε υπολογιστές ή/και ADSL γραμμή στην τάξη είτε οργανωμένα εργαστήρια Πληροφορικής. Επιπλέον συχνά υπάρχουν εκπαιδευτικοί με αναστολές να χρησιμοποιήσουν έστω τον έναν κοινόχρηστο υπολογιστή.

Βιβλιογραφία

- Day, C. (2003). Η εξέλιξη των Εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της δια βίου μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις Δαρδανός.
- Duderstadt, J. (1998). Transforming the university to serve the digital age. Cause/Effect, 20(4), 21-32. Edutools (2003). Providing decision-making tools for the EDU community. Ανακτήθηκε 1/9/2010, από τη διεύθυνση <http://www.educause.edu/ir/library/html/cemcem97/cem9745.html>
- Ference, Pr & Vockell, El. (1994). Adult learning characteristics and effective software instruction. Educational Technology, 34(6): 25-31.
- Gros, B. (2002). Knowledge construction and technology. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 11(4), 323-343.
- Papastergiou, M. (2006). Course Management Systems as Tools for the Creation of Online Learning Environments: Evaluation from a Social Constructivist Perspective and Implications for their Design. International Journal on E-Learning. 5(4), pp 593-622. Chesapeake, VA: AACE.
- O' Reilly, T. (2005) What is Web 2.0. Design patterns and business models for the next generation of software. Ανακτήθηκε 28/9/2010, από τη διεύθυνση <http://oreilly.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>
- Race, P. (1999). Το εγχειρίδιο της Ανοικτής Εκπαίδευσης. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Robertson, J., Good, J., & Pain, H. (1998). Better Blether: The Design and Evaluation of a Discussion Tool for Education. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 9, 219-236.